

Utlåtande 2005:127 RIV (Dnr 413-842/2001)

Satsning på skolans inre elevvårdsbefrämjande arbete

Motion av Annett Öhman-Karlsson (s) (2001:37)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2001:37) av Annett Öhman-Karlsson (s) anses besvarad
med vad som anförs av föredragande borgarråd.

Föredragande borgarrådet Mirja Särkiniemi anför följande.

Ärendet

Annett Öhman-Karlsson (s) har i en motion (2001:37) föreslagit att elevhälsans personal ska ges vidareutbildning, att en specialistsjuksköterska i staden ska ges medicinskt ansvar för samtliga skolsjuksköterskor samt att FN:s barnkonvention ska ligga till grund för kommunens samtliga beslut.

Remisser

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen.

Utbildningsnämnden instämmer i motionärens oro över barns psykiska ohälsa. Nämnden ser dock "Strategi för elevhälsa i Stockholms stad" som ett verktyg för att komma till rätta med problemen. Fortbildning för elevhälsans personalgrupp bör ske inom ramen för strategin. Vidare betonas vikten av arbete på samtliga nivåer samt att elevhälsans personalgrupper arbetar i team.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd framhåller att resurser måste tillföras för att kunna genomföra detta arbete annars finns risk att anpassningen efter de

lokala behoven begränsas. Frågan om en medicinskt ansvarig sjuksköterska måste utredas innan det kan avgöras om det skulle vara effektivt.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd anser att skolhälsans personal redan idag ges den kompetensutveckling som motionären efterfrågar. Vidare anser nämnden att det finns ett tydligt ledarskap för elevvårdsarbetet i form av rektorn. Det finns också en verksamhetschef för skolhälsovården som ansvarar för utveckling, uppföljning och dokumentation. Således ser nämnden inget behov av en medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att stadsdelsnämnderna redan idag betalar för fortbildning av skolsköterskorna. Vidare anser nämnden att skolöverläkaren är ytterst ansvarig för skolhälsovården. Tillsättandet av en ny cheftjänst som medicinskt ansvarig sjuksköterska riskerar att öka byråkratin samt att skapa ett splittrat och otydligt ledarskap. Den nuvarande organisationen fungerar i stort sett väl.

Mina synpunkter

Denna motion av Annett Öhman-Karlsson (s) är inlämnad under föregående mandatperiod. Den behandlar viktiga frågor som rör elevers hälsa och välbefinnande i skolan. I grunden delar jag motionärens andemening. Det finns ett dokumenterat och självklart samband mellan god hälsa och god inlärningsförmåga. För att ge alla elever en chans att nå kunskapsmålen i skolan måste vi sörja för att alla elever mår bra såväl i skolan som på fritiden.

Sedan motionen skrevs har mycket hänt. En strategi för elevhälsa i Stockholms stad har antagits av kommunfullmäktige. Strategin är riktlinjegivande och är en del av skolplanen. Vi har valt att göra dokumentet till en separat strategi för att dels kunna nå en hög konkretiseringsgrad, dels för att förtydliga ansvaret för elevhälsan i staden. I strategin anläggs ett helhetsperspektiv på elevhälsa. Detta innebär att hälsobegreppet fått en vidare betydelse och att ansvaret för elevhälsan blivit hela skolpersonalens angelägenhet.

Elevhälsan delas numera in i sex kvalitetsområden: hälsofrämjande, arbetsmiljö, elever i behov av särskilt stöd, samverkan, kompetensutveckling och elevhälsans yrkesgrupper. Utifrån dessa kvalitetsområden bör skolorna sedan i sina lokala arbetsplaner utveckla metoder för hur målen ska omsättas i konkret handling. En viktig del av strategin rör kompetensutveckling av skolhälsans personal. Där framgår att skolans personal ska ha kunskaper om barns och ungdomars utveckling, skolans uppdrag i ett hälsofrämjande perspektiv, barn i behov av särskilt stöd samt juridik och sekretess. Kompetensutvecklingen är grundläggande för att personalen skall få kunskap och möjlighet att leva

upp till de högt ställda mål som strategin i övrigt uttrycker. Utifrån elevhälsostrategin utvecklas kompetensutvecklingsprojekt för skolpersonalen i Stockholms stad. Detta arbete sker i samverkan med kompetensfonden.

Motionären resonerar också kring FN:s barnkonvention. Hösten 2004 antog kommunfullmäktige ett reviderat handlingsprogram för FN:s barnkonvention. Denna handlingsplan ligger i linje med motionärens intentioner. Särskilt nämns behovet av att barnets bästa ska beaktas vid alla kommunala beslut. Även barnens rätt att komma till tals i frågor som berör dem lyfts fram som en viktig kommunal princip.

Vad gäller styrningen av elevhälsan i Stockholm så anser jag att den idag är god. Elevvård i form av kurators- och psykologverksamhet samt skolhälsovårdens verksamhet i Stockholms grund- och gymnasieskolor har granskats av Stockholms stads revisionskontor år 2003. Revisionsrapporten beskriver styrning, organisation, arbetsuppgifter, resurser och arbetsmetoder för skolläkare, skolsköterskor, skolkuratorer och skolpsykologer. Av rapporten framgår att det finns en samlad information om verksamheten inom skolhälsovården. Det är en i stort sett väl fungerade organisation och det finns redan idag övergripande styrning för att säkerställa god kvalitet inom skolhälsovården.

Idag har skolöverläkaren det medicinska ledningsansvaret enligt hälso- och sjukvårdslagen. Detta är ett inarbetat system som på flera sätt liknar förslaget med en medicinskt ansvarig specialistsjuksköterska. Inrättandet av ytterligare en chefsposition på skolhälsoområdet riskerar att skapa onödig byråkrati och att snarare minska tydligheten i ledarskapet. Således föredrar jag att behålla dagens inarbetade och väl fungerade ledningssystem för skolhälsan.

Slutligen vill jag understryka att skolornas arbete med värdegrunden är avgörande för hur elever mår och kan ta till sig lärandet i skolan. Respekten för varandra och såväl elevernas som medarbetarnas rättigheter och skyldigheter måste tydligt framgå i skolans arbete. Läroplanen och skolplanen betonar detta och att elev- och föräldrainflytande, samverkan och ledarskapet måste utvecklas och förbättras för att alla elever ska nå skolans mål.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Mikael Söderlund* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. i huvudsak godkänna föredragande borgarråds förslag till beslut

2. uppdra åt utbildningsnämnden att ta fram en för staden gemensam policy mot mobbning och annan kränkande behandling, samt
3. därutöver anföra följande.

Alltför många barn och elever känner otrygghet i vardagen - både i eller utanför skolan och hemmet. Därför är det viktigt att skolan medverkar i arbetet för ökad elevhälsa. Vid sidan av förebyggande elevvårdsåtgärder och en betoning av föräldraansvaret krävs dessutom att lärarna får de befogenheter som krävs för att kunna upprätthålla lugn och arbetsro i våra klassrum.

Även arbetet mot mobbning måste skärpas. Revisionskontoret har påpekat att det saknas en för staden gemensam policy för skolornas arbete mot alla former av kränkande behandling. En sådan policy är nödvändig eftersom den nuvarande Skolplanen och Strategin för elevhälsa inte tillgodoser de krav som kan ställas på en sådan policy. Utbildningsnämnden bör därför få i uppdrag att ta fram en mobbningspolicy grundad på forskningsbaserade åtgärdsprogram.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2001:37) av Annett Öhman-Karlsson (s) anses besvarad med vad som anförs av föredragande borgarråd.

Stockholm den 1 juni 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Mirja Särkiniemi

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin och Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Annett Öhman-Karlsson (s) föreslår i motion 2001:37, *bilaga 2*, att kommunfullmäktige skall besluta att elevhälsans personalgrupper får kompetensutbildning tillsammans med andra aktörer i stadsdelarna, att en specialistutbildad sjuksköterska/MASS utses i kommunen som medicinskt ansvarig för skolans sjuksköterskor och att FN:s barnkonvention ska vara ett dokument som ligger till grund för alla beslut i nämnder och styrelser i staden.

REMISSER

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Katarina-Sofia och Liljeholmen.

Utbildningsnämnden beslutade den 21 oktober 2004 att utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remiss av motion av Annett Öhman-Karlsson.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2004 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att det finns anledning till oro när det gäller barns psykiska ohälsa. Förslaget till strategi för elevhälsa som behandlades i kommunfullmäktige den 20 september 2004 bygger på bl.a. regeringens proposition om Hälsa, lärande och trygghet, synpunkter från stadens revisorer i samband med granskning av skolhälsovård och elevvård samt revisorernas granskning angående elever i behov av särskilt stöd.

Syftet med en övergripande strategi i staden är att bidra till en likvärdighet för alla barn och ungdomar. Elevhälsa handlar om att främja hälsa hos alla elever men vara särskilt uppmärksam på elever som är i behov av särskilt stöd. I det individuellt inriktade arbetet bör arbetet inom elevhälsa ha ett särskilt ansvar för att med tidiga insatser undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. Elevhälsa omfattar arbete med att stödja barn och ungdomar i deras känslomässiga och sociala utveckling, att stärka deras självkänsla och ge möjlighet till goda relationer.

Elevhälsa omfattar olika områden i skolan och kan vara direkt riktat till elever men också indirekt via personal och föräldrar. Elevhälsa kan innebära arbete på olika nivåer; organisations-, grupp- eller individnivå. Elevhälsans yrkesgrupper bidrar med att öka kompetensen hos personalen kring barns och ungas situation. För att kunna säkerställa allsidiga och tvärprofessionella bedömningar och insatser måste samtliga yrkesgrupper inom elevhälsan vara representerade och organiserade så att ett team-arbete är möjligt.

Rektor har ansvar för att skapa en bra miljö och utforma verksamheten så att elever får det särskilda stöd och den hjälp de behöver. I arbetet med att skapa en god miljö och bidra till lärande och utveckling är all personal i skolan betydelsefull. I elevhälsans personalgrupp ingår de yrkeskategorier som beskrivs i regeringens proposition om "Hälsa, lärande och trygghet" och i förslaget till ny skollag: skolläkare, skolsköterska, kurator, psykolog och specialpedagog.

I strategin för elevhälsa i Stockholm presenteras en modell för organisation samt sex olika kvalitetsområden som är viktiga ur ett elevhälsoperspektiv. Fortbildning av elevhälsans personal bör ske inom ramen för denna organisation och dessa områden. Med hänvisning till ovanstående anser förvaltningen att motionens förslag är behandlade.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade den 23 oktober 2001 att stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Motionären uppmärksammar angelägna problem avseende stadens barn och ungdomar. Skolorna upplever idag otillräckliga möjligheter att ge alla barn tillräckligt och rätt stöd i proportion till deras behov. Alla tillskott i form av ytterligare resurser eller ökad kompetens är därför naturligtvis välkomna.

Skolsköterskornas arbetstidsomfattning vid grundskolorna är ofta minimalt tilltagen av ekonomiska skäl. Ansvaret för skolans elevvård, vilket inkluderar personalens kompetensutveckling, har rektor. Därmed ges förutsättningarna för att insatserna ska kunna anpassas till de behov som barnen vid respektive skola har. Centralt fattade beslut om hur detta stöd skall riktas eller organiseras kan därför få direkt motsatt effekt.

Mer resurser till kompetensutveckling av elevvårdspersonal skulle få positiv betydelse, men centrala beslut som minskar skolornas egen styrning få direkt negativa konsekvenser.

Skall elevvårdspersonalens kompetens utvecklas tillsammans med andra aktörer i stadsdelarna måste detta ske genom ökade ekonomiska ramar eller erbjudande om kostnadsfri utbildning.

Det kan inte bedömas om medicinsk ansvarig sjuksköterska skulle medföra någon egentlig förbättring av skolornas elevvård, innan det utretts vilka funktioner och befogenheter som denne skulle ha, samt vilka resurser som skulle stå till förfogande.

FNs barnkonvention är redan ett dokument som ligger till grund för alla beslut i nämnder och styrelser.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslutade den 27 september 2001 att stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av *Margareta Björk m.fl. (m), Margareta Jernberg (fp) och Elisabeth von Essen (sp), bilaga 1.*

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har tagit del av rapporter som rör barns hälsa och håller med om att de pekar på tecken till försämring av hälsoläget och att det finns skillnader vad gäller barns förutsättningar och hälsa, som stämmer till eftertanke.

Förvaltningen instämmer helt i motionärens syn på barnkonventionens betydelse som grund för beslut i samhället, som berör barns och ungdomars levnadsvillkor. Den skolhälsovård som erbjuds eleverna i Stockholms skolor ska verka i överensstämmelse med FN-konventionen om barns rättigheter (1989) – barnkonventionen - samt arbeta mot de mål som uttrycks i WHO's "Hälsa för alla år 2000".

Skolhälsovården ska vidare medverka till att ett lokalt hälsoprogram utformas på varje skola samt att hälsolag arbetar för dess förverkligande. Hälsoprogrammet ska bedrivas planmässigt, regelbundet återkommande och långsiktigt. Särskild uppmärksamhet ska riktas på sex- och samlevnad, alkohol, narkotika, tobak samt kost. Detta framgår av kvalitetssäkringsprogrammet för skolhälsovården i Stockholms skolor.

Elevvårdsteamet har stor betydelse för elevvårdsarbetet på skolorna. Skolsköterskan, med sitt speciella kompetensområde, utgör en viktig del av teamet. Skolsköterskan har, liksom andra som ingår i elevvårdsteamet, behov av kontinuerlig kompetensutveckling. Vilka utbildningsbehov som föreligger inom yrkesgruppen kan variera från fall till fall beroende på personalens kompetens och skolornas behov. Skolhälsovården i Stockholm – Skolhälsan - som sorterar under utbildningsnämnden, ansvarar för att skolsköterskor och skolläkare bereds möjlighet att delta i skolhälsovårdsspecifik utbildning, anordnad av Skolhälsan. Elevhälsans personal får alltså redan kompetensutveckling i enlighet med motionärens önskemål.

Förvaltningen håller inte med motionären om att det saknas tydligt ledarskap i elevvårdsarbetet. Ansvar för elevvårdsarbetet vilar på rektor vid varje enskild skola, som också besitter kunskap om elevernas situation och behov samt har tillgång till resurser för att vidta åtgärder. Rektor samarbetar med sociala myndigheter, förvaltning, närpolis med flera för att tillgodose behov som finns bland elever på skolan.

För skolhälsovården finns en verksamhetschef som ansvarar för att det meddelas föreskrifter för verksamheten samt att det finns ändamålsenliga kvalitetssystem för att fortlöpande styra, följa upp, utveckla och dokumentera kvaliteten i verksamheten.

Skolhälsovården har dessutom ett övergripande ansvar för att medverka till att lokala hälsoprogram utformas på varje skola och har årligen kontakt med ledningen vid skolorna för att diskutera hälsoläge och hälsofrågor.

Med hänsyn till ovanstående synpunkter och att det i Skolhälsan redan finns en instans med övergripande medicinskt ansvar för skolhälsovården, anser stadsdelsförvaltningen inte att det finns behov av en specialistutbildad sjuksköterska – MASS – som medicinskt ansvarig för skolans sjuk-sköterskor. Likaså anser förvaltningen att fortbildningsbehovet för elev-hälsans personal är tillgodosett i nuvarande organisation. Barnkonventionen är väl förankrad i skolhälsovården och de beslut som ligger till grund för den

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 25 oktober 2001 att stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Ann-Marie Strömberg* och ledamoten *Kjell Marténg* och tjänstgörande ersättaren *Roy Bjernestedt* (alla v) samt ledamöterna *Jan Erik Roos*, *Ewa Fagerhem* och tjänstgörande ersättaren *Jerker Hanson* (alla s), bilaga 1.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Gällande skolhälso- och elevvårdsorganisation

Idag finns en överenskommelse mellan stadsdelsnämnden och skolhälsovården som reglerar gemensamma förutsättningar, till ett fastställt pris per elev och läsår. I priset ingår all skolhälsovård inklusive skolläkare och skolpsykiater. Dessutom ingår även fortbildning och kompetensutveckling i skolhälsovårdsfrågor för skolsköterskor och skolläkare. I priset ingår även inte skolsköterskans lön, eftersom hon är anställd av rektor på skolan. Skolöverläkarens är verksamhetschef för skolhälsovården i stadsdelsnämnden.

Enligt skollagen 3 kap, 1-4 §§ gäller följande. ”Formerna för samverkan mellan olika intressegrupper inom ett rektorsarbetsområde skall utvecklas med beaktande av de lokala förhållandena. (...)” För behandling av elevvårdsfrågor skall det finnas en elevvårdskonferens för rektorns arbetsområde. I elevvårdskonferensen skall som ledamöter ingå 1. Rektor, 2. Företrädare för elevvården och 3. Berörda klassföreståndare eller motsvarande och annan berörd personal. (...)”.

För elever som har speciella behov finns särskilda öronmärkta resurser avsatta. De flesta stadsdelsförvaltningar har resurs- och specialpedagoger anställda Dessa bistår bl.a. personal med handledning, konsultation samt finns behjälpliga vid akuta insatser. På många skolor finns, förutom skolsköterska, även tillgång till psykolog och kurator.

Inom landstinget finns barn- och ungdomspsykiatrisk verksamhet vars huvuduppgift är att förebygga, utreda, diagnosticera och behandla psykisk störning, psykisk sjukdom och relationsproblem, som utgör hinder för utveckling och hälsa hos barn och ungdomar.

Elevhälsans personalgrupper får kompetensutbildning tillsammans med andra aktörer i stadsdelarna

Som tidigare nämnt står Skolhälsan till tjänst med medicinsk fortbildning, rådgivning och service i skolhälsofrågor samt introduktion av nyanställda skolsköterskor och skolläkare. Motionärens förslag att kompetensutbilda elevhälsans personalgrupper tillsammans med andra aktörer i stadsdelarna anser förvaltningen är bra. Bl.a. behövs fortbildning kring individuella åtgärdsprogram, kopplat till en tydlig ansvarsfördelningen mellan olika huvudmän samt bemötande av föräldrar till barn med särskilda behov.

En specialistutbildad sjuksköterska /MASS utses i kommunen som medicinskt ansvarig för skolans sjuksköterskor.

Motionen tar upp ”att det saknas ett tydligt ledarskap i elevvårdsarbetet varför man föreslår att kommunen anställer en specialistutbildad skolsköterska /MASS, som har skolans hälsovård samt samarbete mellan kommunen och landstinget som sitt ansvarsområde.”

Förvaltningen anser att det redan i dag finns en väl fungerande organisation och ett tydligt, formellt ledarskap både vad gäller skolhälsovården, som för elevvården. Skolöverläkaren är ytterst ansvarig för skolhälsovården och rektor ansvarar för elevvårdsarbetet. Att etablera en ny anställning, MASS för hela kommunen anser förvaltningen vara en byråkratisering av verksamheten. Inrättandet av ytterligare en cheftjänst, som medicinskt ansvarig för skolans sjuksköterskor, kan resultera i att ledarskapet blir splittrat och därmed otydligt. Det är också tveksamt om en person kan mäta ett arbetsområde, som inkluderar hälsovården för alla skolor och elever i kommunen.

FN:s barnkonvention skall vara ett dokument som ligger till grund för alla beslut i nämnder och styrelser i staden.

Sverige har ställt sig bakom FN:s barnkonvention, vars dokument skall ligga till grund för alla beslut i nämnder och styrelser i staden. Barnkonventionen ställer krav på en beslutsprocess som utgår från barnets bästa. Det yttersta ansvaret för att genomföra barnkonventionen regionalt och lokalt ligger hos ansvariga politiker.

Förvaltningens förslag

Motionens förslag på kompetensutbildning för personalgrupper samt att FN:s barnkonvention efterlevs ansvar förvaltningen vara utmärkta.

Nuvarande skolhälso- och elevvårdsverksamhet är väl inarbetade och fungerar i stort sett bra. Förvaltningen anser att istället för en omorganisation, i form av tillsättning av en MASS, bör satsningen göras på redan befintliga resurser och organisation.

Det finns många faktorer som påverkar barns psykiska hälsa eller ohälsa. I motiven tas föräldrars arbetslöshet och begränsade resurser upp som exempel. Om andelen barn och ungdomar med psykosomatiska besvär ökar bör först en allvarlig diskussion och vidare analys initieras. Därefter kan åtgärder sättas in.

RESERVATIONER M.M.

Katrina-Sofia stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Margareta Björk m.fl. (m), Margareta Jernberg (fp) och Elisabeth von Essen (sp) enligt följande.

När det gäller skolhälsovården anser vi att drogförebyggande arbete, i likhet med det arbete som utförs inom den egna stadsdelen, skall finnas i den centrala skolhälsovården.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ann-Marie Strömberg och ledamoten Kjell Marténg och tjänstgörande ersättaren Roy Bjernstedt (alla v) samt ledamöterna Jan Erik Roos, Ewa Fagerhem och tjänstgörande ersättaren Jerker Hanson (alla s) till förmån för det egna förslaget enligt följande.

Stadsdelsnämnden beslutar

- att som svar på remissen överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande,
- att för sin del tillstyrka motionens första och tredje att-sats, samt
- att anförda följande:

Stadsfullmäktige har tidigare i bred enighet beslutat att FN:s barnkonvention skall vara vägledande för staden och att barns behov skall beaktas i alla beslut. Den borgerliga majoriteten har beslutat att slopa den ”barncheck” som tidigare användes för att säkerhetsställa att beslutet att beakta barns behov följdes. Det är därmed lätt att glömma bort FN:s barnkonvention och lika lätt att glömma ett annat beslut som också tagits i bred enighet i stadsfullmäktige – beslutet att även FN:s standardregler för funktionshindrade skall vara vägledande för staden. Stadsdelsnämnden finner skäl att erinra om båda besluten – i alla ärenden skall konsekvenserna för såväl barn som funktionshindrade lyftas fram, belysas och beaktas.



KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2001:37

2001:37

Motion av Annett Öhman-Karlsson (s) om satsning på skolans inre elevvårdsbefrämjande arbete

Enligt den senaste Verksamhetsrapporten från Skolhälsan läsåret 1999/00 är skolöverläkaren Görel Bråkenhielm bekymrad över att så många barn och ungdomar inom skolan lider av psykisk ohälsa idag. Även om skolans resurser för elever minskats finns det fortfarande tillgång till elevvårdsteam och skolhälsovård i verksamheten. Genom elevvårdsteamet kan allsidigt belysas bakgrunden till varför barnet inte fungerar i skolan. Där finns möjligheter att skapa en tvärvetenskaplig helhetssyn av elevens situation.

Under hela 1990-talet har mycket hänt i samhället och det avspeglar sig också inom skolans värld. T.ex. arbetslösheten innebär stora påfrestningar för föräldrarna, det medför också en risk att det påverkar barnets hälsa. Om föräldrarna har begränsade resurser och möjligheter att påverka sina liv, förmedlas detta till barnen. Det kan också leda till försämrade studieresultat eller vantrivsel i skolan för eleven.

Även Rapporten Barns och ungdomars hälsa (Folkhälsorapport, Kurt Hagquist) anför som sin viktigaste slutsats att villkoren och därmed hälsan har försämrats för de, som redan har det sämre ställt, samtidigt som densamma har förbättrats för de mest gynnade under 1990-talet. Det är särskilt oroande eftersom skillnader i hälsa under unga år förstärks under livets fortsatta förlopp. Enligt samma rapport kan man räkna med att hälsoskillnaderna för barnen kommer att öka om det inte sätts in åtgärder för att förhindra detta.

Sverige har 1990 anslutit sig till FN:s barnkonvention där det bl.a. står i artikel 4: "Konventionsstaterna ska sträva efter att till det yttersta av sina tillgängliga resurser söka förverkliga barnets sociala, ekonomiska och kulturella

rättigheter”. Artikel 6 framhåller vikten vid en god psykisk, fysisk, andlig och social utveckling när det gäller barnet.

Skolsköterskan har en viktig roll i skolans inre elevvårdsbefrämjande arbete och är oftast spindeln i nätet i skolans elevvårdsteam. Idag förs diskussioner emellan professionella och bl.a. Utbildningsdepartementet samt Högskoleverket om att satsa på en specialistutbildning för skolsköterskor för att befrämja det socialmedicinska hälsoarbetet för barn och ungdom. Vidare tar man upp att det saknas ett tydligt ledarskap i elevvårdsarbetet varför man föreslår att kommunen anställer en specialistutbildad skolsjuksköterska / MASS, som har skolans hälsovård samt samarbete mellan kommun och landsting som sitt ansvarsområde.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag fullmäktige besluta att

1. elevhälsans personalgrupper får kompetensutbildning tillsammans med andra aktörer i stadsdelarna
2. en specialistutbildad sjuksköterska / MASS utses i kommunen som medicinskt ansvarig för skolans sjuksköterskor
3. FN:s barnkonvention ska vara ett dokument som ligger till grund för alla beslut i nämnder och styrelser i staden.

Stockholm den 18 juni 2001

Annett Öhman-Karlsson